
СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ОБЛІКУ АНАЛІЗУ ТА АУДИТУ

УДК 657.411:654.1

Олександра Тарасівна ПАТРЯК
здобувач кафедри обліку у бюджетній та соціальній сфері
Тернопільський національний економічний університет
майдан Перемоги, 3, м. Тернопіль, 46000, Україна
E-mail: oleksandro4ka@gmail.com
Телефон: +380977634303

ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНІ ПІДПРИЄМСТВА УКРАЇНИ: ДО ПИТАННЯ ОБЛІКУ ЇХ КОРПОРАТИВНИХ ПРАВ

Анотація

Дана стаття присвячена дослідженню стану та перспектив розвитку ринку телекомунікаційного зв'язку в Україні, визначенню основних тенденцій діяльності телекомунікаційних підприємств, окресленню значення інвестицій (в тому числі іноземних) для її розширення. На основі проаналізованих кількісних показників діяльності таких підприємств, визначено загальний рівень їх прибутковості.

Метою даної публікації є вивчення стану ринку телекомунікаційних послуг в Україні, визначення тенденцій його розвитку, опис основних проблем, з якими стикаються телекомунікаційні підприємства, а також окреслення значення бухгалтерського обліку корпоративних прав.

В ході дослідження застосовано загальнонаукові та спеціальні методи дослідження, зокрема, статистичні методи для аналізу офіційних статистичних даних та даних експертних оглядів бізнес-аналітиків, методи узагальнення і порівняння, які дозволили визначити динаміку та структуру ринку телекомунікацій в Україні, а також графічний метод представлення матеріалу, що дозволило підвищити достовірність отриманих висновків.

За результатами вивчення стану ринку послуг телекомунікаційного зв'язку в Україні, визначено тенденції та перспективи його розвитку, описано основні проблеми функціонування підприємств сфери інформації і телекомунікації. Крім того окреслено значення бухгалтерського обліку корпоративних прав, яке полягає у інформаційній підтримці управлінських рішень суб'єктів інвестиційних відносин щодо корпоративних прав телекомунікаційних підприємств.

Автором виділені завдання бухгалтерського обліку корпоративних прав телекомунікаційних підприємства у емітента та інвестора, що пристосовані для відповіді на управлінські запити та забезпечують підвищення достовірності інформації про операції з корпоративними правами.

Ключові слова: телекомунікаційні підприємства, корпоративні права, облік корпоративних прав, емітент, інвестор

Александра Тарасовна ПАТРЯК

ТЕЛЕКОММУНИКАЦИОННЫЕ ПРЕДПРИЯТИЯ УКРАИНЫ: К ВОПРОСУ УЧЕТА ИХ КОРПОРАТИВНЫХ ПРАВ

Аннотация

Данная статья посвящена исследованию состояния и перспектив развития рынка телекоммуникационной связи в Украине, определению основных тенденций деятельности телекоммуникационных компаний, описанию значения инвестиций (в том числе иностранных) для ее расширения. На основе проанализированных количественных показателей деятельности таких предприятий, определен общий уровень их доходности.

Целью данной публикации является изучение состояния рынка телекоммуникационных услуг в Украине, определение тенденций его развития, описание основных проблем, с которыми сталкиваются телекоммуникационные компании, а также определение значения бухгалтерского учета корпоративных прав.

В ходе исследования применены общенаучные и специальные методы исследования, в частности, статистические методы для анализа официальных статистических данных и данных экспертных обзоров бизнес-аналитиков, методы обобщения и сравнения, позволившие определить динамику и структуру рынка телекоммуникаций в Украине, а также графический метод представления материала, что дало возможность повысить достоверность полученных выводов.

По результатам изучения состояния рынка услуг телекоммуникационной связи в Украине, определены тенденции и перспективы его развития, описаны основные проблемы функционирования предприятий сферы информации и связи. Кроме того, обозначено значение бухгалтерского учета корпоративных прав, заключающееся в информационной поддержке управленческих решений субъектов инвестиционных отношений относительно корпоративных прав телекоммуникационных предприятий.

Автором выделены задачи бухгалтерского учета корпоративных прав телекоммуникационных предприятия у эмитента и инвестора, приспособленные для ответа на управленческие запросы и обеспечивающие повышение достоверности информации об операциях с корпоративными правами.

Ключевые слова: телекоммуникационные компании, корпоративные права, учет корпоративных прав, эмитент, инвестор.

Oleksandra PATRIAK

PhD candidate at the department of accounting
in the public and social sector

Ternopil National Economic University
3 Maidan Peremogi St., Ternopil, 46000, Ukraine

E-mail: oleksandro4ka@gmail.com

Telephone: +380977634303

TELECOMMUNICATION COMPANIES IN UKRAINE: THE QUESTION OF CORPORATE ACCOUNTING RIGHTS

Annotation

The article is concerned with conditions and prospects of telecommunications market development in Ukraine. The main tendencies of telecommunications enterprises activity were specified. The importance of national and foreign investments for subscriber growth was determined. Having analyzed quality coefficients of corporate activities, the total level of telecommunications enterprises profitability was considered.

The purpose of this paper is investigation of telecommunications market conditions in Ukraine, determination of its development tendencies, the main problems description and emphasizing the meaning of equity rights accounting.

General scientific and special research methods, in particular statistic methods for analysis of official statistic and expert inspection of business analysts' data, generalization method and comparison method defining dynamics and structure of telecommunications market in Ukraine, and diagram method giving the possibility to increase data verification were used in the article.

The tendencies and prospects of telecommunications market conditions in Ukraine were examined. The main problems of business operation in the sphere of information and telecommunications were described in the article. Besides, the meaning of equity rights accounting what is information support of managerial solutions of investment entity concerning equity rights of telecommunications enterprises was emphasized.

The author provided some tasks of equity rights accounting of telecommunications enterprises in emitter and investor giving answers for managerial inquiries and supporting increasing data verification concerning operations with equity rights.

Keywords: telecommunications enterprises, equity rights, equity rights accounting, emitter, investor

JEL Classification: M 41, L 96, O 16

Постановка проблеми. Бурхливий науково-технічний прогрес, розвиток новітніх засобів комунікації робить галузь телекомунікацій стратегічно важливою сферою економічної діяльності, оскільки віртуалізація багатьох суспільних відносин, що спостерігається останнім часом (від фінансово-телекомунікаційних послуг до використання хмарних технологій в освіті), є перспективним напрямом розвитку суспільства, в тому числі українського, що особливо стає актуальним в умовах вибору європейського вектору розвитку нашої держави. Проте, стратегічне значення даної сфери вітчизняної економіки призводить до необхідності державного регулювання діяльності таких підприємств, а політична нестабільність та проблеми національної інформаційної безпеки загострили проблемні питання державного та громадського контролю щодо вигодо набувачів діяльності таких підприємств, тобто власників корпоративних прав. Забезпечити виконання завдань інформаційної підтримки такого контролю може система

бухгалтерського обліку телекомунікаційного підприємства, що актуалізує даний напрям дослідження.

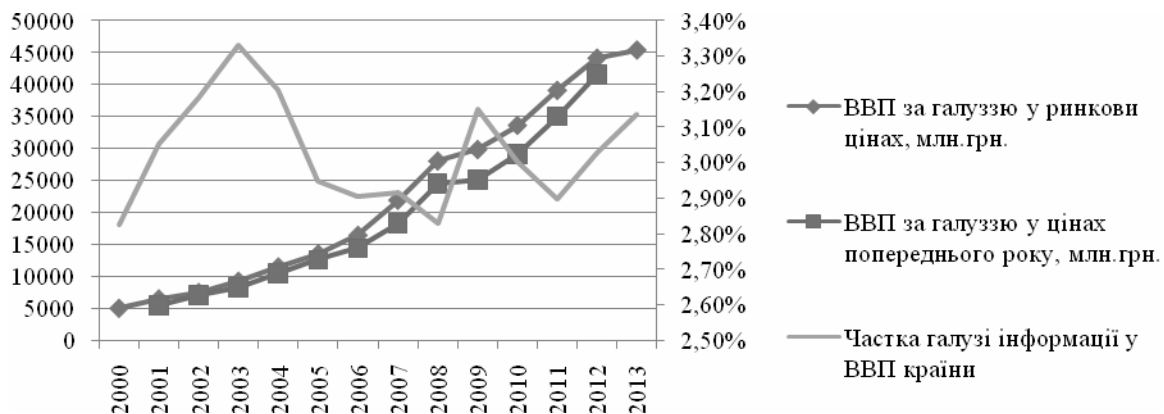
Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемам економічних механізмів функціонування, а також бухгалтерського обліку, аналізу та контролю корпоративних прав присвятили свій науковий пошук І.І. Гончар [1], Н.Б. Кащена [2], Козак [3], М.Д. Корінько [4], Я.Д. Крупка [5], О.І. Пилипенко [4, 6]. Проте, враховуючи великий внесок указаних вчених та науковців у розвиток теорії, методології, організації та методики обліку корпоративних прав, залишаються актуальними та невирішеними проблемні питання організації та методики бухгалтерського обліку, аналізу та контролю корпоративних прав з урахуванням галузевих особливостей господарської діяльності телекомунікаційних підприємств.

Метою даної публікації є вивчення стану ринку телекомунікаційних послуг в Україні, визначення тенденцій його розвитку, опис основних проблем, з якими стикаються телекомунікаційні підприємства, а також окреслення значення бухгалтерського обліку корпоративних прав.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сфера інформації та телекомунікацій не є галуззю, ізольованою від інших, навпаки її розвиток позначається на багатьох сферах суспільно-економічного життя, в багатьох аспектах обумовлює розвиток фінансового сектору економіки, електронної комерції, інструментально забезпечує бізнес-процеси міжнародних відносин у глобальному економічному середовищі.

Економічне значення розвитку телекомунікацій у економіці нашої держави можна прослідкувати за тенденцією зростання частки галузі інформації та телекомунікацій у ВВП України, що показано на рисунку 1.

Сам розвиток телекомунікацій призводить до економічного зростання й у інших галузях економіки. “Ринок телекомунікацій має стати ефективним інструментом розвитку суспільства в цілому, – наголошує М. Гончар, – Саме вдосконалення регуляторних механізмів дозволить більш активно залучати операторів для вирішення цих суспільнозначущих питань” [9]. Таке значення пояснюється тим, що телекомунікації забезпечують численні бізнес-процеси, використання сучасних комунікаційних технологій, оперативний зв'язок та передачу даних.

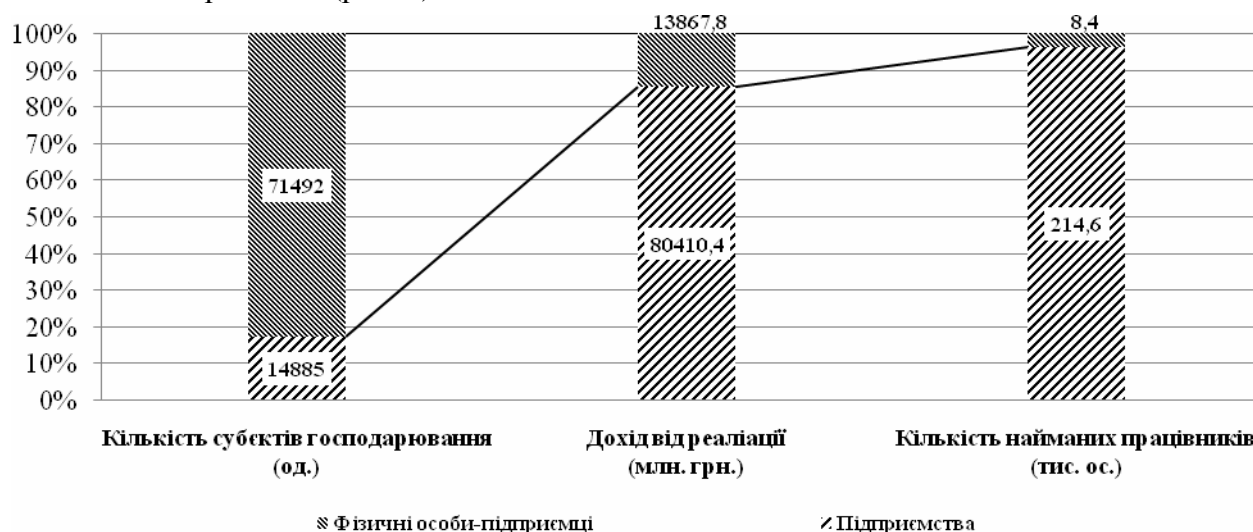
Рис. 1. Динаміка величини ВВП за галузь інформації та телекомунікацій та частки у ВВП України протягом 2000-2013 рр.

Джерело: побудовано на основі [7, 8]

Стратегічне значення якісного розвитку телекомунікацій обумовлюється необхідністю: 1) інтеграції нашої держави у світовий глобальний інформаційний простір, особливо розвиток та впровадження інтегрованих мультисервісних мереж, покликаних забезпечити якісну передачу всіх видів трафіку; 2) забезпечення необмеженого та надійного доступу користувачів до інформаційних ресурсів та спеціальних програмних інструментів різних мереж; 3) створення технологічних умов

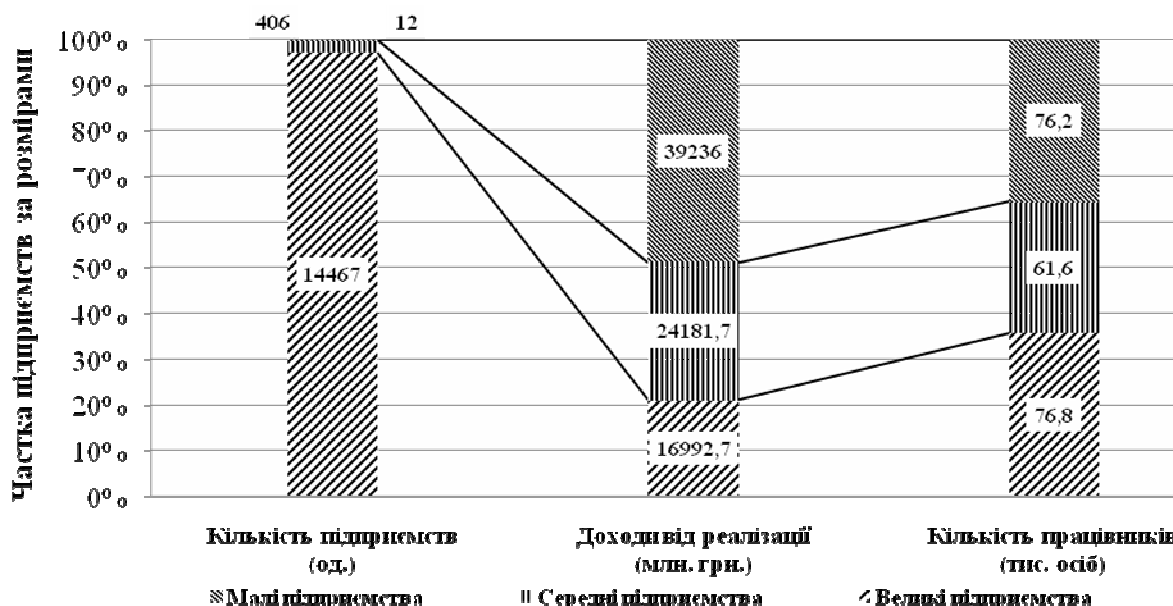
мобільності користувачів телекомунікаційних послуг у всіх сферах суспільного життя в динамічному глобальному середовищі.

Структура кількісних показників розвитку галузі інформації і телекомунікації в Україні у 2013 р. характеризується значним розширенням виходячи з цивільно-правового статусу суб'єктів господарювання (рис. 2).

Рис. 2. Структура кількісних показників розвитку галузі інформації і телекомунікації в Україні у 2013 р. за цивільним статусом суб'єктів господарювання
Джерело: дані наведено і розраховано на основі [10, 11, 12]

Графічно співвідношення показників обсягів діяльності підприємств інформації та телекомунікації за їх розмірами представлено на рисунку 3.

Рис. 3. Структура кількісних показників розвитку галузі інформації і телекомунікації в Україні у 2013 р. за розмірами підприємств
Джерела: дані наведено і розраховано на основі [13, 14]

Так, серед всієї кількості суб'єктів господарювання у досліджуваній галузі економіки 17,2 % складають юридичні особи, що на 3,0% менше, ніж в попередньому році (для порівняння

– в цілому за всіма галузями даний показник складає 22,8 %). Це говорить про наявність значної кількості дрібних посередників (про це свідчить перш за все те, що у понад 70 тис. фізичних осіб-підприємців даної галузі працює лише 8,4 тис. осіб), здрібнення бізнесу в цілому. Негативним аспектом даної тенденції є те, що таких суб'єктів господарювання складніше контролювати на предмет дотримання чинного законодавства у сфері телекомунікацій. Наприклад, у сфері надання широкосмугового доступу до мережі Інтернет дана проблема виявляється у тінзації діяльності постачальників таких послуг. Так, О. Животовський зауважує, що “сьогодні постачальники послуг утримують невисокі ціни або за рахунок низької якості, або за рахунок явного порушення законодавства, <...> невеликі гравці працюють у “сірій зоні” [15]. При цьому розвиток даного ринку він вбачає у додатковому інвестуванні технологічних процесів та консолідації гравців ринку, а також у зниженні бар'єрів входження на ринок, спрощення умов діяльності постачальників послуг.

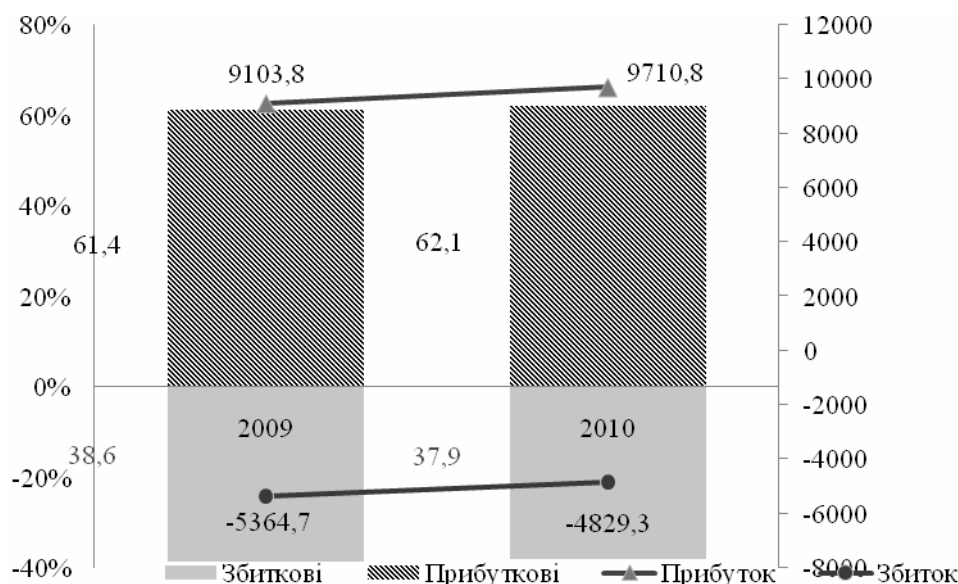
У 2012-2013 рр. [13, 13, 16, 17] спостерігалось зростання кількості підприємства галузі інформації та телекомунікацій на 10,69 %, причому за рахунок зростання кількості суб'єктів малого підприємництва. Звертаємо увагу, що, разом з тим, сукупні доходи даної групи підприємств залишилися майже незмінними, що означає зменшення доходності кожного суб'єкта господарювання, про що свідчить зниження показника середньої величини обсягів реалізованих продукції (товарів, послуг) з 1,30 до 1,17 млн. грн. (тобто на 10 %).

Натомість понад 7 % зростання доходу порівняно з минулим роком показали великі та середні підприємства галузі, хоча їх кількість на ринку і скоротилася відповідно на 7,69 % та 1,22 %, що свідчить про певне розширення діяльності існуючих суб'єктів господарювання, а також про певне зростання попиту на їх послуги. Можна судити про те, що значна частка 12 великих підприємств досліджуваної галузі у доходах від реалізації можна пояснити, по-перше, розвинутою технічною інфраструктурою, налагодженою клієнтською базою, а не величиною персоналу, оскільки розподіл чисельності найманих працівників за кожною категорією підприємств приблизно рівномірний.

Сталим та відносно стабільним залишається щорічний приріст числа абонентів мобільного зв'язку, однак зменшенням характеризується число абонентів кабельного телебачення (починаючи з 2012 року їх кількість почала зменшуватися). Такий перерозподіл числа абонентів між різними видами телекомунікаційних послуг ми можемо пояснити впровадженням багатьма операторами мобільного зв'язку пакетних пропозицій із доступом до мережі Інтернет, його використанням в тому числі для перегляду телевізійних програм та он-лайн інформаційних ресурсів.

Розвиток галузі інформації та телекомунікацій, як і інших галузей економіки, багато в чому залежить від обсягів інвестування у підприємства даного сектору економіки. Проте забезпечення інвестиційної привабливості таких підприємств базуються не тільки на позитивній кон'юктурі ринку телекомунікаційних послуг та технологічному забезпеченні підприємств, а й на здатності підприємства генерувати прибутки, тобто ефективно використовувати належне їм майно для створення приросту власного капіталу. Тому для цілей даного дослідження вивчено показники формування фінансового результату підприємств галузі інформації та телекомунікації, а також рівня їх рентабельності, що графічно продемонстровано на рисунку 4.

Аналізуючи дані таблиці, можна дійти висновку, що позитивною тенденцією розвитку галузі інформації та телекомунікацій є зниження у 2013 році частки збиткових підприємств з одночасним зменшенням середньої величини збитку 1 підприємства (що не характерно для всіх видів економічної діяльності в цілому).

Рис. 4. Зміни структури підприємств галузі інформації та телекомунікації за прибутковістю та динаміка її фінансових результатів у 2012-2013 рр.

Джерело: побудовано на основі [14, 17, 18, 19]

Слід сказати, що тенденції розвитку даного сектора економіки багато в чому формують найбільші гравці телекомунікаційного ринку. За даними Рейтингу “ТОП-500 компаній Центральної та Східної Європи, 2014” (до якого потрапили три телекомунікаційні компанії – “МТС”, “Київстар” та “Укртелеком” (таблиця 1)), складеного консалтинговою компанією “Deloitte”, “для сектору високих технологій, телекомунікацій, розваг і ЗМІ <...> обсяг зменшення доходів у євро в 2013 році був значно більшим порівняно з минулим роком (-4.9 % у 2013 році та -3.2% у 2012 відповідно)”, а частка доходів сектору «Технології, медіа та телекомунікації» у загальному обсязі доходів компаній рейтингу залишилася сталою на рівні 5,2 % (у 2012 р. – 5,5%) [20, с. 13, 29].

Таблиця 1

Рейтинг українських компаній сектору телекомунікацій (за даними рейтингу ТОП-500 Компаній Центральної та східної Європи та рейтингу “200 найбільших компаній” за версією Forbes Україна)

Компанія	за даними рейтингу ТОП-500 Компаній Центральної та східної Європи [20, с. 29]			за даними рейтингу “200 найбільших компаній” за версією Forbes Україна [21]			
	Місце	Доходи у 2013 році (млн. євро)	Зміна доходів порівняно з 2012 р., %	Місце	Виручка за I півріччя 2014 р., млн.грн.	Прибуток, млн.грн.	Виручка за 2013 р., млн.грн.
Київстар	144	1209,4	-6,9%	19	7009,2	1530,4	12800,0
MTS Україна	214	936,4	-0,3%	29	4979,9	1874,8	9953,7
Укртелеком	394	595,2	-11,7%	42	3164,0	46,3	6433,2
Астеліт	В рейтингу не представлена			84	1860,4	-2682,7	3557,8

Джерело: складено на основі [20, с. 29; 27]

За результатами вивчення статистичних даних та аналітичних оглядів [20, с. 29, 32] узагальнено основні тенденції розвитку телекомунікаційного сектору України, зокрема:

1) у сфері мобільного зв'язку: зростання рівня проникнення мобільного зв'язку на ринок за рахунок абонентів з декількома SIM-картками; уповільнення темпів зростання доходів мобільних операторів; зниження середнього доходу з одного абонента, зокрема у зв'язку з невдалою ціновою політикою та впровадженням “нульових” тарифів; вихід мобільних операторів на ринок фіксованого доступу;

2) у сфері Інтернет-комунікацій: розвиток пакетних пропозицій операторів IP-телефонії та кабельного телебачення; інтеграція IT-платформ телекомунікаційних підприємств у хмарний простір; висока частка “тіньових” Інтернет-провайдерів; значна затратність організації надання послуг на основі швидкісного мобільного доступу до Інтернету.

Щодо перспектив розвитку ринку телекомунікацій П. Чернишов зауважує: “Ми вважаємо, що в Україні – великий відкладений попит на послуги мобільної широкосмужової передачі даних, і за умови появи нових технологій варто очікувати значного зростання” [20, с. 31].

Перспективними тенденціями розвитку телекомунікаційних ринків фахівці [20, с. 29, 32; 29] відмічають наступні:

– зростання ринку за рахунок зростання послуг передачі даних (data-послуг), розвиток хмарних сервісів та їх поширення серед ширшого кола споживачів, а також послуг забезпечення безпеки та збереженості даних і передачі інформації;

– гармонізація телекомунікаційного законодавства України і європейських країн (регулювання роумінгових та роздрібних тарифів, ставок міжнародного інтерконекту), зменшення кількості контролюючих органів та створення сприятливого податкового клімату [20, с. 32];

– розширення партнерства з європейськими компаніями в контексті створення єдиного інформаційного простору, міжнародного транзиту трафіку, аутсорсингу телекомунікаційних послуг (віддалене обслуговування та call-центри), впровадження найкращих телекомунікаційних послуг на зразок європейських;

– розширення надання послуг на основі швидкісного мобільного доступу до мережі Інтернет, велика кількість людей в Україні користуються смартфонами, що стимулює їх бажання отримувати різноманітні додаткові послуги мобільних телекомунікацій;

– індивідуалізація процесу надання послуг, створення пакету індивідуальних пропозицій для клієнтів

– встановлення та розширення доступу до мережі Інтернет у депресивних, важкодоступних районах та сільській місцевості та подолання проблеми цифрової нерівності.

Даний перелік тенденцій не можна назвати вичерпним, проте саме вони зумовлюють вектор розвитку вітчизняного ринку телекомунікацій в Україні. Впровадження окремих виділених напрямів у діяльність телекомунікаційних підприємств дозволить отримати ряд переваг як самим підприємствам, так і споживачам таких послуг, а також державі в цілому, зокрема:

– забезпечити нові джерела отримання доходів від нових та дійсних клієнтів за рахунок розширення попиту на послуги;

– послаблення значного домінування окремих телекомунікаційних підприємств для створення можливості розвитку конкурентного середовища на ринку комунікацій;

– зниження операційних витрат на надання телекомунікаційних послуг та вивільнення коштів для здійснення інвестицій та впровадження інновацій;

– підвищення якості телекомунікаційних послуг, урізноманітнення їх асортименту мобільно-фінансові послуги, ОТТ (телебачення через Інтернет), розвиток мобільних додатків і мобільного контенту;

– підвищення динамічності господарських процесів в економіці на базі інтенсифікації телекомунікаційного зв'язку.

Проте, можливість отримання прибутку та реалізація проектів модернізації телекомунікаційних мереж залежить, в першу чергу, від фінансового стану телекомунікаційних підприємств, їх спроможності відповідати за зобов'язаннями, результативності їх діяльності. Аналіз співвідношення структури активу та пасиву балансу підприємств сфери інформації та телекомунікації дозволив дійти висновку про відносно достатній рівень їх ліквідності, проте гостра потреба в оновленні телекомунікаційного обладнання, особливо у зв'язку з отриманням ліцензій 3G/4G, вимагатиме в подальшому додаткових фінансових вливань у даний сектор економіки, причому пріоритетними в даному випадку стають саме прямі інвестиції в акціонерний капітал, а не залучення довгострокових кредитів.

Кулаковим В.О. та В.О. Щербельською виділено перешкоди, що стримують розбудову інформаційного суспільства в Україні, серед яких: “<...> низька інвестиційна активність; відсутність єдності державної технічної та інвестиційної політики; впровадження електронного урядування уповільнено та недостатньо координовано <...>” [23, с. 17]. При цьому вказані автори вважають за необхідне відкривати телекомунікаційну галузь України не тільки для вітчизняних інвесторів, а й для іноземних. Це також відповідає офіційній позиції Уряду України [24]. Аналіз статистичних даних щодо обсягів іноземних інвестицій у акціонерний капітал телекомунікаційних компаній України у 2013 р. показав, що у структурі таких інвестицій 65,66 % належить Нідерландам, 11,61 % – Кіпру, 10,74 % – Російській Федерації [25, с. 31-32]. На думку О. Животовського, “питання з національним оператором виникло від усвідомлення того, що ми знаходимося у стані війни з Росією, а суттєві частки двох найбільших операторів ринку належать російським акціонерам” [15]. Проте, він вбачає вирішення даної проблеми виключно у застосуванні ринкових інструментів, які б давали можливість входження ринку іншим гравцям. Зокрема, за словами Прем'єр-міністра України А. Яценюка, “аукціон на 3G повинен зруйнувати монополію російських компаній на стільниковий зв'язок в Україні” [24]

В таких умовах актуальним напрямом дослідження виділено створення належної обліково-інформаційної підтримки інвестиційних рішень щодо вкладення коштів у вітчизняні телекомунікаційні підприємства, а отже і удосконалення організації і методики бухгалтерського обліку і контролю корпоративних прав, що дозволить підвищити якість облікової інформації, на основі якої управлінськими системами телекомунікаційних підприємств прийматимуться рішення щодо напрямів залучення зовнішніх джерел фінансування, а інвестори судитимуть про можливість та перспективність інвестування у корпоративні права таких підприємств.

У зв'язку з цим, виділено основні завдання бухгалтерського обліку господарських операцій з корпоративними правами у сторін відносин фінансового інвестування у такі об'єкти.

Завданнями бухгалтерського обліку корпоративних прав у телекомунікаційного підприємства (емітента) є:

- формування інформації про стан майна телекомунікаційного підприємства та джерел його утворення з метою контролю за його збереженістю та ефективністю використання, а також для контролю ліквідності такого підприємства та оперативного реагування на її зміни;

- забезпечення можливості визначати фінансовий результат господарської діяльності від використання активів підприємства, визначати обсяги чистого прибутку, його реінвестування та розподілу між власниками корпоративних прав підприємства;

- передача інформації зацікавленим користувачам, в тому числі: інвесторам (про фінансовий стан та результати діяльності підприємства, суттєві події, що впливають на його прибутковість, стан реалізації стратегічних та тактичних завдань розвитку), органам державної влади та громадськості (про вигодонабувачів за корпоративними правами, фінансові потоки, пов'язані з виконанням зобов'язань за корпоративними правами).

Завданнями бухгалтерського обліку корпоративних прав у підприємства-власника корпоративних прав (інвестора) є:

– формування інформації про балансову та ринкову вартість фінансових інвестицій за методом участі в капіталі, їх зміни протягом періоду та фактори таких змін для контролю за поточною вартістю фінансових інвестицій та прийняття рішення про доцільність їх утримання;

– забезпечення можливості визначати результат господарської діяльності, пов'язаної з фінансовим інвестуванням у корпоративні права телекомунікаційного підприємства, визначати альтернативні показники діяльності від прийняття інвестиційних рішень;

– передача інформації зацікавленим користувачам, в тому числі: органам управління інвестора (про фінансовий стан та результати діяльності телекомунікаційного підприємства, балансову та ринкову вартість фінансових інвестицій за методом участі в його капіталі), органам державної влади та громадськості (про обсяги одержаної вигоди за корпоративними правами телекомунікаційного підприємства, фінансові потоки, пов'язані з виконанням емітентом зобов'язань за корпоративними правами).

Окреслені завдання демонструють значення бухгалтерського обліку у інформаційній підтримці управлінських рішень суб'єктів інвестиційних відносин щодо корпоративних прав телекомунікаційних підприємств та мають лягти в основу організації бухгалтерського обліку у таких сторін. Це дозволить системі бухгалтерського обліку в повній мірі бути пристосованою для відповіді на управлінські запити та дозволить підвищити достовірність інформації про операції з корпоративними правами, що надається заінтересованим користувачам, зокрема органам державної влади та громадськості.

Висновки та подальші дослідження. За результатами вивчення стану ринку телекомунікаційних послуг в Україні, визначено тенденції його розвитку, описано основні проблеми функціонування телекомунікаційних підприємств, зокрема:

Також окреслено значення бухгалтерського обліку корпоративних прав, яке полягає у інформаційній підтримці управлінських рішень суб'єктів інвестиційних відносин щодо корпоративних прав телекомунікаційних підприємств. Виділені завдання, що лягають в основу системи бухгалтерського обліку пристосовані для відповіді на управлінські запити та забезпечують підвищення достовірності інформації про операції з корпоративними правами, а отже прозорість діяльності суб'єктів сектору інформації та телекомунікації, що відповідає європейському вектору розвитку нашої держави.

Список літератури

1. Гончар І.І. *Облік та контроль корпоративних цінних паперів (на прикладі акціонерних товариств м. Києва та кіівської області): автореф. дис. канд. екон. наук: 08.06.04 “Бухгалтерський облік, аналіз та аудит” / І.І. Гончар – Київ, 2006. – 20 с.*

2. Кащена Н.Б. *Облік і аналіз корпоративних цінних паперів: автореф. дис. канд. екон. наук: спец. 08.06.04 “Бухгалтерський облік, аналіз та аудит” / Н.Б. Кащена. – Харків, 2000. – 18 с.*

3. Козак В.Г. *Облік і аналіз корпоративних цінних паперів (на прикладі ВАТ асоціації “Укрсортнасіннеовоч”): автореф. дис. канд. екон. наук: 08.06.04 “Бухгалтерський облік, аналіз та аудит” / В.Г. Козак. – Київ, 2001. – 19 с.*

4. Корінько М.Д. *Реструктуризація транснаціональних корпорацій: обліково-аналітичний аспект [Текст]: Монографія. / М.Д. Корінько, Г.Б. Титаренко, О.І. Пилипенко – К.: Видавництво: ТОВ «Клякса», 2009. – 520 с.*

5. Крупка Я.Д. *Методичні підходи до оцінки та аналізу інвестиційної привабливості підприємств / Я.Д. Крупка // Вісник Львівської комерційної академії / Серія: Економічні науки. – 2004. – Випуск 16 – С. 69.*

6. Пилипенко О.І. *Корпоративні права в системі бухгалтерського обліку: теорія, методологія, організація: автореф. дис. ... д-ра екон. наук : 08.00.09 / О.І. Пилипенко ; Житомир. держ. технол. ун-т. — Житомир, 2010. — 40 с*

7. Валова додана вартість і валовий внутрішній продукт за 2000-2012 рр. / Державна служба статистики України [Електронний ресурс] – режим доступу: http://ukrstat.org/uk/operativ/operativ2014/vvp/vvp_rik/vvp_rik_u/vdv_vvp_08_u.htm
8. Валовий внутрішній продукт за 2013 рік / Державна служба статистики України [Електронний ресурс] – режим доступу: http://ukrstat.org/uk/operativ/operativ2013/vvp/vvp_kv/vvp_kv_u/vvpf_kv2013_u_n.htm
9. Розвиток телекомунікацій та ІТ-технологій неможливий без визначення та дотримання чітких правил гри на ринку, – заступник міністра Микола Гончар / Міністерство транспорту і зв'язку України [Електронний ресурс] – режим доступу: <http://mti.gov.ua/ru/news/print/15247.html>.
10. Кількість найманих працівників на суб'єктах господарювання за видами економічної діяльності у 2013 році / Державна служба статистики України [Електронний ресурс] – режим доступу: http://ukrstat.org/uk/operativ/operativ2014/fin/osp/knp/knp_u/knp_u_13.htm
11. Кількість суб'єктів господарювання за видами економічної діяльності у 2013 році / Державна служба статистики України [Електронний ресурс] – режим доступу: http://ukrstat.org/uk/operativ/operativ2014/fin/osp/ksg/ksg_u/ksg_u_13.htm
12. Обсяг реалізованої продукції (товарів, послуг) суб'єктів господарювання за видами економічної діяльності у 2013 році / Державна служба статистики України [Електронний ресурс] – режим доступу: http://ukrstat.org/uk/operativ/operativ2014/fin/osp/orps/orps_u/orps_u_13.htm.
13. Кількість найманих працівників на підприємствах за їх розмірами за видами економічної діяльності у 2013 р. / Державна служба статистики України [Електронний ресурс] – режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2013/fin/kp_ed/kp_ed_u/knp_ed_u_2013.htm.
14. Кількість підприємств за їх розмірами за видами економічної діяльності у 2013 р. / Державна служба статистики України [Електронний ресурс] – режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2013/fin/kp_ed/kp_ed_u/kp_ed_u_2013.htm.
15. Связь нового поколения / Forbes Україна [Електронний ресурс] – режим доступу: <http://forbes.ua/magazine/forbes/1380616-svyaz-novogo-pokoleniya>.
16. Кількість найманих працівників на підприємствах за їх розмірами за видами економічної діяльності у 2012 р. / Державна служба статистики України [Електронний ресурс] – режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2013/fin/kp_ed/kp_ed_u/knp_ed_u_2012.htm
17. Кількість підприємств за їх розмірами за видами економічної діяльності у 2012 р. / Державна служба статистики України [Електронний ресурс] – режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2013/fin/kp_ed/kp_ed_u/kp_ed_u_2012.htm.
18. Чистий прибуток (збиток) підприємств за видами економічної діяльності у 2012 році / Державна служба статистики України [Електронний ресурс] – режим доступу: http://ukrstat.org/uk/operativ/operativ2012/fin/chpr/chpr_ed/chpr_ed_u/chpr_ed_0412_u.htm.
19. Чистий прибуток (збиток) підприємств за видами економічної діяльності у 2013 році / Державна служба статистики України [Електронний ресурс] – режим доступу: http://ukrstat.org/uk/operativ/operativ2013/fin/chpr/chpr_ed/chpr_ed_u/chpr_ed_0413_u.htm.
20. Рейтинг ТОП-500 компаній Центральної та Східної Європи, 2014: прес-реліз / Deloitte [Електронний ресурс]. – режим доступу: http://www.deloitte.com/assets/Dcom-Ukraine/Local%20Assets/Documents/CE%20Top%20500/top500_2014_ukr.pdf.
21. 200 найбільших компаній: які компанії відіграють найважливішу роль в економіці України / Forbes Україна [Електронний ресурс] – режим доступу: <http://forbes.ua/ua/ratings/2>
22. От чего должен отказаться и в каком направлении двигается телеком-рынок / Forbes Україна [Електронний ресурс] – режим доступу: <http://forbes.ua/business/1385758-ot-chego-dolzhen-otkazatsya-i-v-kakom-napravlenii-dvigatsya-telekom-rynok>.

---

23. Кулаков В.О. Основні тенденції розвитку телекомунікаційної галузі: проблеми та перспективи / В.О. Кулаков, В.О. Щебельська // Вісник Донецького університету економіки та права. – 2013. – № 1. – С. 14-19.

24. Удар по “російській монополії”: на конкурс по 3G будуть виставлені 3 ліцензії – зі стартовою ціною 2 млрд. грн // <http://news.finance.ua/ua/news/~/333719>.

25. Стан і розвиток зв'язку в Україні за 2013 р.: стат.бюлетень (Вих. №05.2-102/100-14 від 28.02.2014 р.) / Державна служба статистики України [Електронний ресурс] – К., 2014. – 32 с. – Режим доступу: http://ukrstat.org/uk/druk/publicat/kat_u/2014/bl/03/bl_zv_13.zip.

References

1. Honchar, I.I. (2006) *Account and control of corporate securities (on the example of joint-stock corporations of Kiev and Kievan region)*. Kyiv – 20 s.

2. Kashchena, N.B. (2000) *Calculation and analysis of the corporative floaters*. Kharkiv – 18 s.

3. Kozak V. G. (2001) *The account and analysis of corporate securities (By the example of joint stock companies of the association "Ukrsortsemovosch")*, Kyiv – 19 s.

4. Korinko, M.D., Titarenko, H.B., Pylypenko, O.I. (2009) *Restrukturyzatsiia transnatsionalnykh korporatsii: oblikovo-analitychnyi aspekt [Restructuring of multinational corporations: accounting and analytical aspects]*, Kyiv: Kliaksa Ltd, 2009. – 520 s.

5. Krupka, Ya.D. (2004) *Metodychni pidkhody do otsinky ta analizu investytsiinoi pryvablyvosti pidpriemstv [Methodological approaches to evaluation and analysis of investment attractiveness of enterprises]*. Bulletin of the Lviv Academy of Commerce. Series: Economics, 16, 69.

6. Pylypenko, O.I. (2010) *Corporate rights in accounting system: theory, methodology, organization – Zhytomyr* – 40 s.

7. *Gross value added and gross domestic product for 2000-2012 / State statistics service of Ukraine*. Available at: http://ukrstat.org/uk/operativ/operativ2014/vvp/vvp_rik/vvp_rik_u/vdv_vvp_08_u.htm.

8. *Gross domestic product for 2013 / State statistics service of Ukraine*. Available at: http://ukrstat.org/uk/operativ/operativ2013/vvp/vvp_kv/vvp_kv_u/vvpf_kv2013_u_n.htm.

9. *Rozvytok telekomunikatsii ta IT-tekhnologii nemozhlyvy bez vyznachennia ta dotrymannia chitkykh pravyl hry na rynku, – zastupnyk ministra Mykola Honchar [The development of telecommunications and information technologies is impossible without definition and compliance with clear rules for the market - Deputy Minister Nikolai Gonchar]* / Ministry of Transport and Communications of Ukraine. Available at: <http://mtu.gov.ua/ru/news/print/15247.html>.

10. *Number of employees in entities by economic activity for 2013 / State statistics service of Ukraine*. Available at: http://ukrstat.org/uk/operativ/operativ2014/fin/osp/knp/knp_u/knp_u_13.htm.

11. *Number of entities by economic activity for 2013 / State statistics service of Ukraine*. Available at: http://ukrstat.org/uk/operativ/operativ2014/fin/osp/ksg/ksg_u/ksg_u_13.htm.

12. *Sales of products (goods and services) of business entities by economic activity for 2013 / State statistics service of Ukraine*. Available at: http://ukrstat.org/uk/operativ/operativ2014/fin/osp/orps/orps_u/orps_u_13.htm.

13. *Number of employees in enterprises according to their size by economic activity for 2013 / State statistics service of Ukraine*. Available at: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2013/fin/kp_ed/kp_ed_u/knp_ed_u_2013.htm.

14. *Number of enterprises by their size by economic activity for 2013 / State statistics service of Ukraine*. Available at: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2013/fin/kp_ed/kp_ed_u/kp_ed_u_2013.htm

15. *Communications of the new generation / Forbes Ukraine*. Available at: <http://forbes.ua/magazine/forbes/1380616-svyaz-novogo-pokoleniya>

16. Number of employees in enterprises according to their size by economic activity for 2012 / State statistics service of Ukraine. Available at: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2013/fin/kp_ed/kp_ed_u/knp_ed_u_2012.htm.
17. Number of enterprises by their size by economic activity for 2012 / State statistics service of Ukraine. Available at: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2013/fin/kp_ed/kp_ed_u/kp_ed_u_2012.htm
18. Net profit (loss) of enterprises by economic activity for 2012 / State statistics service of Ukraine. Available at: http://ukrstat.org/uk/operativ/operativ2012/fin/chpr/chpr_ed/chpr_ed_u/chpr_ed_0412_u.htm
19. Net profit (loss) of enterprises by economic activity for 2013 / State statistics service of Ukraine. Available at: http://ukrstat.org/uk/operativ/operativ2013/fin/chpr/chpr_ed/chpr_ed_u/chpr_ed_0413_u.htm
20. Top 500 companies in Central and Eastern Europe, 2014: Press Release / Deloitte. Available at: http://www.deloitte.com/assets/Dcom-Ukraine/Local%20Assets/Documents/CE%20Top%20500/top500_2014_ukr.pdf
21. 200 naibilshykh kompanii: yaki kompanii vidigrailut naivazhlyvishu rol v ekonomitsi Ukrainy / Forbes Ukraine. Available at: <http://forbes.ua/ua/ratings/2>
22. What should refuse, and in what direction to move the telecom market / Forbes Ukraine. Available at: <http://forbes.ua/business/1385758-ot-chego-dolzhen-otkazatsya-i-v-kakom-napravlenii-dvigatsya-telekom-rynok>
23. Kulakov, V.O., Shchebelska V.O. (2013) Osnovni tendentsii rozvytku telekomunikatsiinoi haluzi: problemy ta perspektyvy [Main trends of development the telecommunications industry: problems and prospects]. Bulletin of Donetsk University of Economics and Law, 1, 14-19.
24. Udar po "rossiyskiy monopolii": na konkurs po 3G budut vystavleni 3 litsenzii zi startovoiu tsinoiu 2 mlrd.hrn [Hitting the "Russian monopoly": the competition for 3G will be exhibited 3 licenses with a starting price of 2 billion. UAH]. Available at: <http://news.finance.ua/ua/news/~/333719>
25. Status and development of communication in Ukraine by 2013 (statistical bulletin (2014) / State statistics service of Ukraine. – Kyiv – 32 s. Available at: http://ukrstat.org/uk/druk/publicat/kat_u/2014/bl/03/bl_zv_13.zip.